

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliæ Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

163. De aliquibus circunstantiis peccatorum in confessione explicandis vel
non explicandis? Ex part. 5. tract. 14. & Misc. 2. res. 56.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](#)

2. Sed mihi placet sententia Henriquez lib. 2. c. 6.
n. 3. in *Gloss. litt.* O, & aliorum, afferentium, secluso
scandalio non teneri: quia dato, & non concessio,
quod circumstantiae aggrauantes sint necessariò confi-
tendae; attamen talis circumstantia publici officij
non multum aggrauat peccatum intra eandem spe-
ciam: ergo non est confitenda.

RESOL. CLXI.

*An Medicos satis sit fateri se concessisse licentiam
edendi carnes absque legitima causa diebus prohibi-
tis, non manifestando illos ieiunio esse consecratos?*

Ex part. 1. tr. 7. Ref. 69.

§. 1. **N** Egatiuam sententiam docet Sancius in suis
Sup. hoc du-
reus est fractionis dupliciti precepti ieiunij, vide-
plici precep-
tis, & carnis abstinentia, ut docet etiam Sanchez
fol. 161. 5. Qua-
in *suum tom. 1. lib. 4. c. 1. n. 42. 5. 5.* cum Ludouico
ro quarto, & de S. Iuan. in *suum tom. 2. tr. de scimmo. art. 7. dnb. 2.*
in 10. 11. 6. 2. Sed Montesinus in *part. 2. tom. 2. q. 7. 3. art. 2. 9. 4.*
Ref. 77. §. vlt.
n. 4. 7. docet, hoc esse tantum vicinum peccatum con-
tinente, tri temperantie; quamvis censeat esse circumstan-
& in 10.
vel. eius
amor.

qui in priori cau-
feriandus est. Sed ego probabiliter contraria sententiam docui in *p. tract. de circumf. ref. 1. 28. quem*
me citato, tenet nouissime Faustus de *pan. 4. 9. 11.*
maxime si penitentia sciat diuertum modum obliga-
tionis restituendi famam ablatam, qui dato quod illa au-
diæ infamations differant specie, tamen convenienter
in ratione formalis, qua est intentio afferendi alienam
famam; unde satius erit dicere in confessione, Totis
infamauit proximum, sicuti probauimus in eadem ratio-
ne *vbi supradictum*, qui diuersis contumelias proximi-
mum affecit, vocando illum sodomitam, adulterum,
furem, &c. satisfacere, si dicatur in confessione: Totis
contumelias affecit proximum meum; & tamen di-
ctæ contumelias secundum aliquos differtur species, sed
quia convenienter in ratione formalis, probabili-
ter affuerint multi non esse in confessione particu-
lari explicandas, sed sufficere in genere, vt dixi,
penitentem se accusare dicendo bis, vel
gratia, vel ter, Contumeliam dixi aduersum pri-
mum meum.

RESOL. CLXII.

*An qui peccauit alias non peccaturus ex confidentia
obtinendi Jubileum, aut Bullam Cruciate, teneatur
hanc circumstantiam in confessione aperire? Ex part.
tract. 7. Ref. 33.*

§. 1. **N** Egatiuë respondendum cum Pitigiano in
*4. fol. 100. 2. dif. 17. quest. unica. art. 5. cir-
cumstantia Cur. Fagundez Precept. 2. lib. 4. cap. 5. n. 8.*
& alias. Zanardus vero in *d. ref. Theolog. part. 1. tra-
ctat. de paenit. cap. 1. 8. limitat hanc sententiam: sed in
aliquibus mihi non placet.*

RESOL. CLXIII.

*De aliquibus circumstantiis peccatorum explicandis,
vel non explicandis in confessione. Ex part. 5. tr. 14.
& Misc. 2. Ref. 56.*

Sup. hoc sup. §. 1. **V**ero primò, an quis teneatur in confes-
sione explicare, quando exercuit pecca-
tum contra naturam, si fuerit cum mare, vel cum
femina? Aliqui respondent affirmativè, sed Celle-
stinus in *compend. Theolog. moral. tract. 1. cap. 9. num. 5.*
dif. 4. hoc negat, nisi femina esset coniugata ratione iniuriae, qua infertur marito, scilicet si non est
coniugata. Monialis, aut voto castitatis adstricta, vel
consanguinea, aut affinis. Ita ille.

Sup. hoc sup.
& latè in Re-
fol. 133. 134. &
135. 136. &
138. & in 1. 2.
1. 6. Ref. 214.
§. Nota vero
& seqq.

2. Quærò secundò, an penitentis in confessione
teneatur explicare si in peccato sodomiae fuerit agens,
vel patiens? Novissime Carolus de Baucio in *praxi
Confessoriorum*, fol. 334. num. 43. non ander dicere
opinionem negavit, non posse sequi, præcipue
quando penitentis haberet aliquam verecundiam con-
fundi se in actu sodomico sive patientem, fecus
est dicendum, quando causus est referatus. Et hanc
opinionem testatur docuisse Martinum Fornarium,
virum quidem doctum, Societatis Iesu, & placere

etiam Alexandru Russo Canonico Neapolitano, vno
etiam docto, & mihi amicissimo. Vide me ipsius
3. p. 1. r. 4. ref. 1. 59.

3. Quærò tertio, an qui infamat aliquem, dicen-
do fallum, vel verum, occultum tamen teneatur in
confessione declarare, vno istorum modorum in-
famauerit? Affirmative responderet March. de *Sacra-
ment. in qq. Pastor. tr. 1. 3. cap. 3. dnb. 4. & Iacob. Gra-
nado in 3. p. de Sacram. contr. 7. tract. 9. disp. 9. sett. 3.
n. 2. v.* quia ista due infamations distinguuntur spe-
cie, qui enim verum dici, sed occultum, peccat lo-
lum contra infamiam; qui vero fallum, peccat etiam
contra veritatem, qua in materia gravi graver
obligat. Vnde modus restituendi famam in hoc pos-
teriori casu est longe diversus ab eo, qui in priori casu
feriandus est. Sed ego probabiliter contraria sen-
tentiam docui in *p. tract. de circumf. ref. 1. 28. quem*
me citato, tenet nouissime Faustus de *pan. 4. 9. 11.*
maxime si penitentia sciat diuertum modum obliga-
tionis restituendi famam ablatam, qui dato quod illa au-
diæ infamations differant specie, tamen convenienter
in ratione formalis, qua est intentio afferendi alienam
famam; unde satius erit dicere in confessione, Totis
infamauit proximum, sicuti probauimus in eadem ratio-
ne *vbi supradictum*, qui diuersis contumelias proximi-
mum affecit, vocando illum sodomitam, adulterum,
furem, &c. satisfacere, si dicatur in confessione: Totis
contumelias affecit proximum meum; & tamen di-
ctæ contumelias secundum aliquos differtur species, sed
quia convenienter in ratione formalis, probabili-
ter affuerint multi non esse in confessione particu-
lari explicandas, sed sufficere in genere, vt dixi,
penitentem se accusare dicendo bis, vel
gratia, vel ter, Contumeliam dixi aduersum pri-
mum meum.

4. Quærò quartò, an qui fregit ieiunium con-
fessando carnes, teneatur hanc circumstantiam in con-
fessione aperire? Affirmative responderet Granatio in
3. p. contr. 7. tract. 9. disp. 9. num. 22. & Texeda in *tr. 1. 1.*
Theo. moral. lib. 2. tract. 3. contr. 10. num. 35. qui tam
putat hanc esse circumstantiam aggrauantem, & id
necessariò secundum suam sententiam in confessione
aperiendam. Sed alij, qui etiam probabiliter dicent
circumstantias aggrauantes non esse in confessione
explicandas, coniqueanter dicent contraria in eis
proposito sufficere, quod penitentis dicat: Bis, verbi
gratia, vel ter fregi ieiunium, quia frangere ieiunium,
comedendo carnes, eiusdem speciei est cum alia fra-
ctione ieiunij, nimis convedendo in eodem die
sæpius cibaria non prohibita, etenim opponuntur, &
contrariantur eidem virtuti, nempe temperante, &
ita est de esentia ieiunij abstinentia ab ei⁹ carnium,
sicuti vnica comedio; vnde pari passu procedunt
quoad ieiunij fractionem. Sed alij hoc constanter
negant, vt nouissime Iacobus Marchantius de *Sa-
crament. in qq. Pastor. tract. 5. cap. 3. dnb. 2. ideo*
tu cogita.

5. Quærò quintò, an qui indignè administratur Sa-
cramentum, teneatur, v.g. explicare in confessione, si
fuerit Sacramentum Penitentie, Baptismi, Eucharistie,
&c? Aliqui viri docti respondent affirmativè.
Non desunt tamen ali assertores in tali casu suffi-
ciere si penitentis dicat: Toties sacrilegium commisi in
mala administratione Sacramentorum, quia illa in-
digite administrationes Sacramentorum divergunt
non different species, sed opponuntur eidem virtuti,
nempe Religioni.

6. Nota tamen hic obiter contra Faustum de *Edu-
char. lib. 1. q. 36. 1. & Granadum in 3. p. de Sacram. contr.
tract. 5. disp. 5. num. 12. Sacerdotem, qui in statu
peccati mortalis administrat Eucharistiam, non pe-
care mortaliter. Ita ego * sæpius alibi cum Vasque-
&*

De Sigillo Confessionis. Ref. CLXIV. &c. 421

& hanc sententiam, me citato, nouissimè tenet etiam Cœlestinus in comp. Theol. mor. tr. 1. c. 9. n. 5. diffic. 5. cui addit. Turr. in select. disp. 2. cent. 2. censura theologica, & in dub. 93. & Mætatum in D. Thom. tom. 3. tr. de Sacr. in gen. disp. 8. sect. 2. n. 8. Vide etiam Ochaguiā de Sacr. tr. 3. de Ministro Euchar. q. vbi. n. 2. vbi docet Sacerdotem, vel laicum tangentem Eucharistiam in peccato mortali, etiam sine causa, non peccare mortaliter.

7. Quæro sexto, An qui committit incestum cum matre, vel filia, aut forore, teneat explicare in confessione circumstantiam personæ? Aliqui, & satis probabiles respondent affirmatiuæ, sed contraria sententia est etiam probabilis pro qua ego in 1. part. tract. de circumstantiis resol. 3. i. adduxi Gyptium, & Megalam, quibus nunc addo Cœlestinum in compend. Theolog. moral. tract. 1. cap. 8. q. 7. & me citato, Bartholomæum à sancto Fausto de sacr. Panit. tom. 1. lib. 4. q. 9. 6. vbi sic ait:

Quia iuxta opinionem Divi Thomas 2. 2. quest. 1. 5. art. 9. & Caetanum ibi, omnes gradus consanguinitatis & affinitatis sunt euidem speciei in genere moris, sufficit ut ille, qui cum matre, vel filia, aut forore carinaliter peccauit, dicat: Committi incestum semel, vel bis, non explicando personam, cum qua peccauit; & quamvis grauor sit incestus cum matre, vel filia, quam cum forore, vel cōsobrina, tanen quia ista grauitas auget malitiam intra eandem specie, non est necessariæ confitenda. Ita ille. Vide etiam Mancinum in append. ad præmissam etiæ in firm. tract. 1. dub. 3. §. & certè supra dictam opinionem, iunct. cum §. si fuit ueritatem reservatum.

8. Quæro septimo, An quando dominus non corrigit famulos, teneat hanc circumstantiam explicare? Ioannes Sancius in selectis disp. 6. num. 9. putat, quod quando dominus non corrigit mancipia, haec circumstantia est explicanda, non vero si non corrigit famulum ob salarium seruientem, quia mancipium est sub dominio domini, & ad eius curam pertinet, actiones mancipij dirigere, non tamca famili.

9. Quæro octavo, An si utatur mediis extraordinariis, & nimium impudicis in actu venereo, teneat pœnitentem illa specialiter confiteri? Affirmatio respondet Philippus Faber de pœnit. in 4. sent. dist. 17. q. vniq. disp. 24. c. 2. n. 3. Sed ego contrarium teneo, qui hi tacitus tantum notabiliter peccatum agnauit, secus autem si in alienam speciem mutarentur, ut, si. v. g. quis ante fornicationem inciperet actum fornicatum, & postea in vase naturali leminaret, nam in hoc casu teneretur illam circumstantiam explicare.

10. Quæro nono, An D. Thomas omnium Magister leniter circumstantias aggrauantes esse in confessione explicandas? Quidam recentior affirmatio respondet, & citat D. Thomam in 4. sent. dist. 16. q. 2. art. 2. quæst. unq. 5. sed ibi ne quidem vobum inuenitur de hac materia. Dicendum est igitur D. Thomam negativam sententiam docere, ut patet vbi sup. in 4. dist. 16. q. 3. art. 2. quæst. unq. 5. in corp. vbi sic ait: Quidam dicunt, quod omnes circumstantias, quæ aliquam notabilem quantitatem peccato addunt, necesse est confiteri, si memorie occurrant. Alij vero dicunt, quod non sint de necessitate confitende, nisi circumstantia, quæ ad aliud peccati genus trahunt, & hoc probabilis est. Ita Diuus Thomas. Vnde valde minor aliquos recentiores sententiam, & modestiam tanti Magistrorum deferere, & opinionem, quam ipse dicit esse probabilem, improbabilem vocare. Sed optimè observat doctissimus Bañez in: part. quest. 1. art. 6. dubio vlt. conclusione 1. quoddam ea omnia, quæ corum iudicio non consonant, grauioribus censuris inutere, idque tanta facilitate, ut meritò irridendantur; & re vera bilere sapientibus mouet assurere improbabilem esse sententiam negantem circumstantias aggrauantes in confessione esse aperiendas, cum in scholis passim amplectatur, illamque doceant ex veter-

ribus, & recentioribus viri doctrina, & numero insignes, quos ad latitudinem adduxi in 1. part. tract. de circumstantiis. resol. 1. quibus nunc addo Granadum in 3. part. de Sacr. conviv. 7. tract. 9. disp. 9. sect. 1. num. 3. Hurtadum de Sacram. disp. 9. de penit. diffic. 3. Cœlestinum in compend. Theol. mor. tract. 1. c. 8. n. 6. Praepositum in 3. part. D. Thom. q. 5. de integr. conf. dub. 2. num. 103. Fautum de sacr. Panit. lib. 4. q. 8. 1. Kellisonum in 3. part. tom. 2. q. 9. de qualit. confess. dub. 2.

RESOL. CLXIV.

Aliqua notabilia circa circumstantias peccatorum in confessione explicandas obseruantur. Ex part. 9. tr. 9. & Misc. 4. Ref. 67. alias 66.

§. 1. Quæro primo, An qui habet votum castitatis, debeat votum explicare, si consilio, vel auxilio fuit causa, ut aliquis castitatis votum habens peccaret? Affirmatiuam sententiam docet Leandrus de Sacr. tr. 1. tr. 5. disp. 8. §. 1. q. 10. quia qui proximo luxuriam confluit contra obligationem indirectam castitatis peccat, cum hæc obliget me indirecè, ne alios ad luxuriam inducam. Sed mihi magis placet opinio negativa, quam docui in part. 7. tract.

Quæro secundu, & amicissime Carâmule, cui inueniatur in 11. ref. 27. cum docto, & amicissime Carâmule, cui inueniatur in 10. 7. tr. 1. Ref. 24. & hic supra legi castitatem Religiosus qui inducit alium Religiosum ad violandum votum castitatis. Relpondet non violare; cum votum castitatis obliget votentem, ut ipse sit castus non autem ad procurandum vt alii sint casti. Nota tamen in hoc casu contrahi posse malitiam scandali, quatenus Religiosus cooperatur alterius peccato contra suum votum, etiæ ea malitia non aduersetur voto castitatis, nec in confessione dicti scandali explicari debeat circumstantia voti castitatis. Ita ille, qui citat pro xac sententia Cardinalem Lugo.

2. Quæro secundu, An si quis habuit tacitus cum aliqua muliere sine intentione accedendi ad illam; potest mutata intentione statim cum illa copuletur; teneatur non solum copulam, sed etiam tacitus, & oscula confiteri? Negatiuam sententiam docet nouissimè Pater Leandrus de Sacr. tract. 5. disp. 8. §. 6. quest. 10. Quia licet in dicto casu deficiat finis operantis, propter cuius defectum non possunt tacitus coniungi cum fornicatione, & efficere ex hac parte vnum peccatum cum illa; tamen non deficit finis ipsius operis. tacitus videlicet, seu medijs, ratione cuius coniunctionis, haec omnia media inter se, & cum opere principali quod postea sequitur, vnum constituit peccatum in genere moris; & idem non oportet in confessione explicari, quia explicata fornicatione, etiam ipsa explicata manent. Ita Leandrus; qui testatur sic sensisse doctos modernos à se consultos. Sed ego non discedo à sententia affirmatiua, quam docui, & quam postea me citato docet Eminentissimus Lugo de pan. disp. 16. sect.

14. n. 55. 6. & Valsq. in 3. p. 10. 4. quest. 9. 1. dub. 5. n. 27. Sup. hoc sup. in Ref. 131. 3. Quæro tertiu, An in sodomya sit explicanda persona, an videlicet fuerit perpetrata cum masculo, vel cum foemina? Nominatim contra me negatiuam sententiam docet Leandrus de Sacr. 10. 5. tr. 5. disp. 8. §. 3. 132. & in fine Ref. 143. a. v. qui etiam, & ex doctrina 9. 3. 1. putat enim non esse explicandam personam maris, vel foeminae, quia haec in genere moris vnius sunt species, nisi in casu quo mulier efficit coniugata, aut voto castitatis adstricta; vel consanguinea, vel affinis 9. 1. & vi. ma- Sed ego affirmatiuam sententiam olim docui, & nunc gis claretat iterum doceo, & illam me citato tenet nouissimè sa- doctrina hu- pientissimus Pater Ouedo in p. 2. D. Th. tr. 6. contr. 5. 144. si- punet. 3. §. 7. n. 56. vbi tenet, sodomiam cum viro, & ge doctrinæ cum foemina specie distinguiri, & esse in confessione per totam Ref. 142. & explicandam. Puto tamen, ut olim dixi, sententiam ne- aliarum eius annos.